

Koronawirus a branża hotelarska

Brysiewicz & Wspólnicy

RADCOWIE PRAWNI

Wpływ koronawirusa na działalność hoteli

Na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 433,441) wprowadzono stan zagrożenia epidemicznego obowiązujący od dnia 14 marca do odwołania. Natomiast, od 20 marca 2020 r., rozporządzeniem Ministra Zdrowia (Dz. U. z 2020 r., poz. 491), rząd wprowadził stan epidemii. Wiele zastosowanych ograniczeń bezpośrednio wpływa na działalność polskich przedsiębiorców.

Epidemia koronawirusa daje się co prawda we znaki wszystkim branżom, ale w sposób znaczący odcisnęła ona piętno na branży hotelarskiej, która jako jedna z pierwszych poczuła straty spowodowane epidemią. Większość państw na świecie, sukcesywnie zamyka swoje granice, nie tylko te lądowe, ale i powietrzne. Linie lotnicze odwołują loty, biura podróży zawieszają zaplanowane wyjazdy, a turyści z powodu wprowadzonych już ograniczeń oraz w obawie o własne zdrowie odwołują wszystkie swoje wyjazdy.

Jak wynika z doniesień płynących z branży hotelarskiej, w marcu anulowano praktycznie wszystkie rezerwacje w polskich hotelach, natomiast w kwietniu współczynnik anulowań sięga już ok. 80 %. Wskazuję się, że nawet połowa polskich obiektów może zawiesić działalność. Hotele cierpią również z uwagi na masowe rezygnacje z organizowania wyjazdów w ramach tzw. turystyki biznesowej. Wydarzenia z branży MICE (konferencje, szkolenia, eventy), której przyszłości stoi pod znakiem zapytania, odwoływane są nawet do września 2020 roku.

Regulacje prawne

Powyższymi aktami zakazana została m.in. działalność związana z prowadzeniem obiektów noclegowych turystycznych i miejsc krótkotrwałego zakwaterowania takich jak ośrodki kolonijne i pozostałe obiekty wypoczynku wakacyjnego (ośrodki wczasowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe), kwatery dla gości, domki lub chaty (bez obsługi), gospodarstwa wiejskie (agroturystyka) oraz schroniska młodzieżowe i górskie. **Zakazem prowadzenia działalności nie są jednak objęte hotele i obiekty o podobnym charakterze, takie jak pensjonaty, zajazdy czy motele.**

W § 6 rozporządzenia w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii ustanowiono do odwołania czasowe ograniczenie działalności:

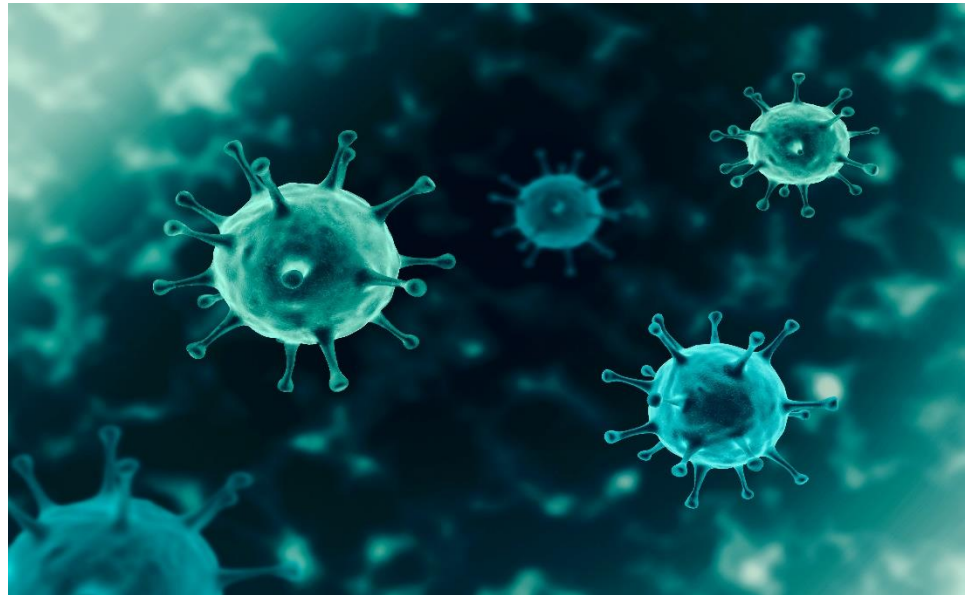
- (1) polegającej na przygotowywaniu i podawaniu posiłków i napojów gościom siedzącym przy stołach lub gościom dokonującym własnego wyboru potraw z wystawionego menu, spożywanych na miejscu,
- (2) związanej z organizacją, promocją lub zarządzaniem imprezami, takimi jak targi, wystawy, kongresy, konferencje, spotkania, włączając działalności polegające na zarządzaniu i dostarczaniu pracowników do obsługi terenów i obiektów, w których te imprezy mają miejsce,
- (3) działalności w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1056, z 2019 r. poz. 1815 oraz z 2020 r. poz. 284).

Powyższe ograniczenia polegają na całkowitym zakazie prowadzenia ww. działalności w kontekście pierwszych dwóch punktów. Natomiast w

uzdrowiskach wprowadzono zakaz udzielania pacjentom świadczeń opieki zdrowotnej.

Co prawda, hotele nie zostały objęte ograniczeniem polegającym na całkowitym zakazie prowadzenia działalności, to jednak nie ma wątpliwości, że w najbliższych miesiącach sytuacja w branży hotelarskiej nie ulegnie dużej poprawie.

Obecna sytuacja branży hotelarskiej

Poważnym utrudnieniem dla branży hotelarskiej jest wprowadzenie zakazu prowadzenia określonych rodzajów działalności, w tym m.in.: (1) polegającej na przygotowywaniu i podawaniu posiłków i napojów gościom siedzącym przy stołach lub gościom dokonującym własnego wyboru potraw z wystawionego menu, spożywanych na miejscu, (2) działalności związanej z organizacją, promocją lub zarządzaniem imprezami. Jak przecież wiadomo, działalność hoteli nie ogranicza się tylko i wyłącznie do oferowania miejsc noclegowych. W skład dużych kompleksów wchodzi restauracje i sale konferencyjne, na których organizowane są wydarzenia z branży MICE. Powyższe ograniczenia wraz z brakiem klientów korzystających z usług noclegowych mogą mieć katastrofalne skutki dla branży hotelarskiej.

Istotny problem stanowią również działania podmiotów z zakresu branży transportowej, w tym przewoźników lotniczych (rejsowych, jak i niskokosztowych), którzy masowo odwołują loty międzynarodowe (w chwili obecnej odwoływane są również loty wewnątrz krajowe). Wprowadzono również zakaz przemieszczania się pasażerów w transporcie kolejowym wykonywanym z przekroczeniem granicy Rzeczypospolitej Polskiej, a pasażerowie podróżujący transportem kołowym (w tym autokarami czy autobusami) przechodzą ściśle kontrole przy przekroczeniu granic kraju. Zresztą, wraz z wjazdem na terytorium RP muszą udać się na przymusową, czternastodniową kwarantannę.

Warto pamiętać, że branża turystyczna to tzw. system naczyń połączonych. Tym samym, cały szereg wprowadzonych zakazów, mających na celu ograniczenie swobody przemieszczania się, wprowadzenie przymusowych kwarantann i szczegółowych kontroli może prowadzić do zaistnienia stanu niewypłacalności wśród przedsiębiorców prowadzących hotele i podobne obiekty.

Polska branża turystyczna w ostatnich latach stanowi ważną gałąź gospodarki, dając zatrudnienie ponad milionowi osób w Polsce i stanowiąc 7 % polskiego PKB. Branża hotelarska informuje, że w najczarniejszych scenariuszach przewiduje się, iż w wyniku trwającej epidemii, pracę stracić może nawet 500 tys. osób. Wobec braku gości, już teraz, hotele masowo podejmują decyzje o zawieszeniu działalności operacyjnej, niektóre do dnia 31 marca, inne do świąt wielkanocnych.

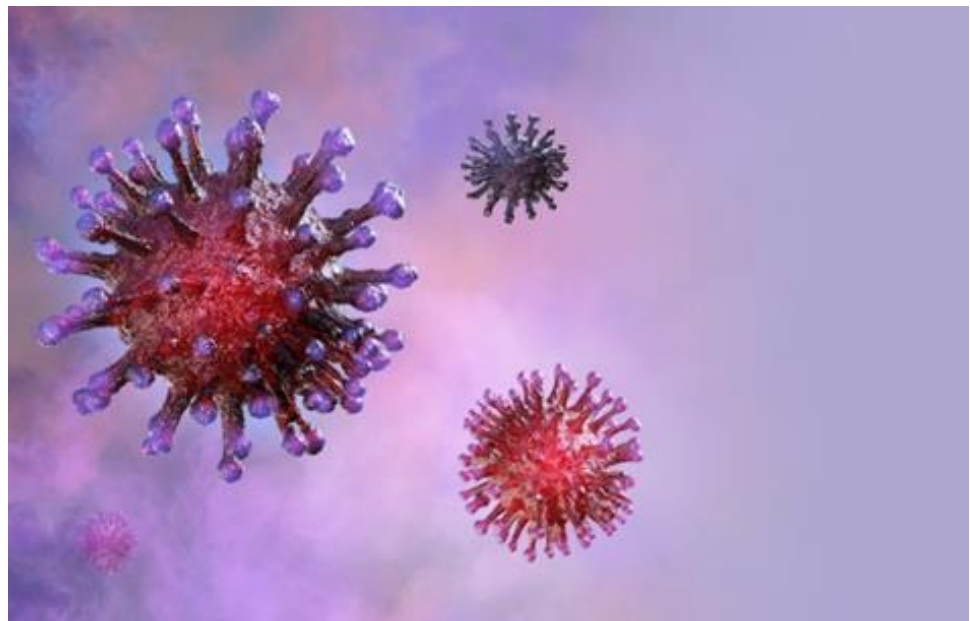
Sytuacja uzdrowisk w dobie koronawirusa

W związku z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego od 14 marca 2020 r. swoją działalność do odwołania zawiesiły również uzdrowiska. NFZ poinformował, że skierowania do sanatorium będą mogły zostać zrealizowane w

późniejszym terminie, z zachowaniem miejsca w kolejce oczekujących. To samo rozwiązanie dotyczy tych pacjentów, których na turnus skierował Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast, obecni pensjonariusze mogą w nich zostać na własne życzenie.

W całej Polsce mamy 45 miejscowości, które mają status uzdrowiska. To w sumie kilkaset różnych sanatoriów. Oczywiście, byt tych placówek z uwagi na trwającą epidemię również stoi pod znakiem zapytania.

Ryzyka w zakresie działalności hoteli

Straty polskiej branży hotelarskiej już w tej chwili sięgają 500 mln zł (stan na połowę marca 2020 roku), a znajdujemy się dopiero na początku epidemii. Jak wynika z innych szacunków, o co najmniej 22 miliardy dolarów epidemia koronawirusa zredukuje dochody z turystyki światowej.

W toku bieżącej działalności firm prowadzących hotele i podobne ośrodki można zidentyfikować następujące zagrożenia:

- **[Zamknięcie granic kraju oraz wprowadzenie zakazu przemieszczania się]** Aktualnie została wyłączona możliwość swobodnego przemieszczania się obywateli kraju, jak również

cudzoziemców, co znacząco wpływa na możliwość realizacji zaplanowanych pobytów w hotelach. Brak ruchu lotniczego czy kolejowego, będącego podstawą realizacji usług świadczonych przez biura podróży, oznacza całkowite zaprzestanie prowadzenia przez nie działalności gospodarczej, spadek obrotów, a jednocześnie konieczność ponoszenia kosztów bieżącej działalności gospodarczej, obejmujących m.in. opłaty eksploatacyjne, podatki czy składki ZUS.

- **[Konieczność redukcji aktywnego personelu]** W hotelach zatrudniane są dziesiątki osób – od managementu do recepcjonistów i sprzątaczek. Większość z tych osób, nie może wykonywać swojej pracy zdalnie. Natomiast, w sytuacji, w której brakuje klientów, większość z zatrudnionych osób nie będzie miała możliwości świadczenia swojej pracy.
- **[Spadek obrotów i obniżenie przychodu]** Konieczność dostosowania się do regulacji określonych w przepisach rozporządzenia ws. epidemii oznaczać będzie w rzeczywistości znaczące ograniczenie działalności branży hotelarskiej, co przełoży się na spadek obrotów, jak również znaczne obniżenie ich przychodów. Bez podjęcia odpowiednich działań zapobiegawczych dalsze funkcjonowanie niektórych hoteli nie będzie możliwe.

Powyższe czynniki znacząco wpłyną na kondycję branży hotelarskiej. Spadki finansowe oraz brak przychodów – przy jednoczesnej konieczności ponoszenia kosztów działalności operacyjnej oraz wynagrodzeń dla pracowników – może oznaczać upadłość dla wielu przedsiębiorców. W celu zapobiegnięciu najgorszym skutkom epidemii, poniżej prezentujemy rozwiązania, które mogą pomóc w przetrwaniu najbliższych kilku miesięcy.

Rekomendacje

Rząd przygotował projekt pakietu mającego na celu pomoc przedsiębiorcom, tzw. tarczę antykryzysową, która stanowi szereg rozwiązań mający na celu zmniejszenie kryzysu w gospodarce i ulżenie przedsiębiorcom. Nie wiadomo, ile potrwa przestój wywołany epidemią koronawirusa, jednak założyć należy, iż w roku 2020 sytuacja branży hotelarskiej może nie ulec znaczącej poprawie. Zgodnie z doniesieniami tarcza antykryzysowa ma zostać przyjęta przez parlament do końca trwającego tygodnia (tj. do dnia 27 marca 2020 roku).

Rządowy plan ratunkowy dla gospodarki przewiduje działania w czterech obszarach: poprawa płynności finansowej przedsiębiorstw, odroczenia w realizacji niektórych obowiązków, zabezpieczenia miejsc pracy i dochodów pracowników oraz rozwiązań umożliwiających i usprawniających realizację zadań. Łącznie to niemal 70 punktów.

Poniżej przedstawiamy, wybrane, najważniejsze dla branży hotelarskiej, uzdrowisk oraz sanatoriów punkty pakietu osłonowego, które obejmują w szczególności:

1. ulgi w należnościach, w tym udogodnienia w płatnościach podatków i składek ZUS - w szczególności - samozatrudnieni mikroprzedsiębiorcy, których przychody w marcu spadły o więcej niż 50 % (w stosunku do lutego tego roku), będą przez trzy miesiące zwolnieni z płacenia składek ZUS;
2. przesunięcie do 1 czerwca 2020 r. terminu płatności zaliczek na podatek dochodowy za marzec i kwiecień,
3. możliwość udzielenia z Funduszu Pracy jednorazowej pożyczki w wysokości 5 tys. zł (z możliwością umorzenia w przypadku utrzymania zatrudnienia),
4. umożliwienie odliczenia straty poniesionej w 2020 od dochodu z 2019 r.,

5. wydłużenie obowiązywania umowy na imprezę turystyczną do 180 dni,
6. jeżeli odwołanie rezerwacji pozostaje w bezpośrednim związku z wybuchem epidemii koronawirusa przedsiębiorcy prowadzący usługi hotelarskie mają obowiązek zwrotu wpłaconych przez klienta środków w terminie 180 dni.

Tym samym, po 180 dniach strony muszą rozliczyć wpłacone środki. Jednakże, w tym okresie klient może też zgodzić się na otrzymanie vouchera wartego co najmniej tyle, ile dotychczas zapłacił organizatorowi – wówczas odstąpienie lub rozwiązanie nie wywołuje skutku, a klient ma na wykorzystanie vouchera rok od dnia, kiedy jego rezerwacja miała się odbyć. Takie rozwiązanie jest korzystne, ponieważ nie prowadzi do utraty wpłaconych kwot przez przedsiębiorców, a rezerwację pozwala zrealizować w późniejszym okresie.

Projekt wspomina również o odsunięciu w czasie części obowiązków przedsiębiorców, w tym m.in. złożenia nowego JPK_VAT (na 1 lipca 2020 r.), czy na stworzenie Pracowniczych Planów Kapitałowych (na 1 października 2020 r.).

Nowelizacja wprowadza też:

1. dofinansowanie do wynagrodzenia dla pracodawcy z FGŚP do 50 proc. minimalnego wynagrodzenia, przy obniżonym o 20 proc. wymiarze czasu pracy, do połowy wynagrodzenia minimalnego, ale nie więcej niż 40 proc. przeciętnego wynagrodzenia za pracę,
2. dofinansowanie wynagrodzeń pracowników oraz składek na ZUS przez starostę,
3. świadczenie dla zleceniobiorców i samozatrudnionych w wysokości 80 proc. minimalnego wynagrodzenia, jeśli przychód spadł o co najmniej 15 proc. do poprzedniego miesiąca,
4. możliwość wydłużenia przez rząd zasiłku opiekuńczego,

5. umożliwienie pracodawcom bardziej elastycznych zasad ustalania pracownikom czasu pracy i modyfikacji warunków zatrudnienia w celu zachowania miejsc pracy – ograniczenie nieprzerwanego odpoczynku dobowego i tygodniowego, wprowadzenie systemu równoważnego czasu pracy.

Jednym z najważniejszych punktów pakietu osłonowego dla branży hotelarskiej jest wprowadzenie postanowienia umożliwiającego zasilenie Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego kredytem z Banku Gospodarstwa Krajowego.

Tym samym, branża hotelarska może skorzystać z kilku punktów pakietu osłonowego, w celu zoptymalizowania kosztów i zminimalizowania strat w nadchodzących miesiącach. Przede wszystkim – w kontekście pracowników – warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- możliwość wysłania pracownika na zaległy urlop,
- w przypadku zawieszenia działalności operacyjnej, pracodawca może wprowadzić tzw. wynagrodzenie „postojowe” – zgodnie z art. 81 Kodeksu pracy. W takiej sytuacji, pracownikowi za czas przestoju, czyli czas niewykonywania pracy, jeżeli był gotów do jej podjęcia, a doznał przeszkód ze strony pracodawcy, należy się wynagrodzenie przestojowe. Wysokość wynagradzania wynosi wówczas 60% wynagrodzenia zasadniczego, nie może być jednak niższe od wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Pracodawca będzie mógł uzyskać dofinansowanie do wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę – w przypadku wprowadzenia przestoju ekonomicznego,
- pracodawca może zmniejszyć wynagrodzenie lub wymiar czasu pracy na mocy porozumienia stron lub wypowiedzenia zmieniającego.

* * *

W związku z nadzwyczajną sytuacją pozostajemy do Państwa dyspozycji zarówno w drodze telefonicznej jak i mailowej.

Magdalena Michalik

Prawnik

Brysiewicz i Wspólnicy sp.k.

Tel. +48 573 447 716

E-mail: magdalena.michalik@biw.legal